

প্রেস প্রেস

গীত

শব্দ, চিন্তা আৰু মনোৰঞ্জন
চতুর্থ বছৰ ■ ষষ্ঠদশ সংখ্যা
মার্চ/এপ্রিল ২০২৩

গামোচাখনৰ বিষয়ে

জানিবলগীয়া কেইটামান কথা

প্ৰকৃতিৰ মঞ্চত জেং বিহু

বাঁহ পূজা

হোলিকা দহন

সংস্কৃতি পরিবর্তে

চাওঁতে চাওঁতে পুনৰ হেপাহৰ ৰঙালী বিহুটি পালেহি। অসমীয়াই সকলো দুখ ভাগৰ পাহৰি বহাগ বিহুৰ আনন্দ লবণ
ৰাইজক দিবও। গায়ক নাচনী ঢুলীয়াই ককালত টঙ্গলি বাঞ্ছি সাজু হৈছে বিহুলৈ বুলি। ১১ হেজাৰ ঢুলীয়া নাচনী আৰু পেপা
বজোৱা স্বভাৱ শিল্পী বিশ্ব বেকড কৰিবলৈ গোট খাইছে গুৱাহাটীৰ সৰু সজাহিৰ খেলপথাৰত। গৰু বিহু, মানুহ বিহু,
গোসাঁই বিহু, তাঁতৰ বিহু, নাঞ্জল বিহু, চেনেহী বিহু, চেৰা বিহু বুলিও জনা যায়।

যি নামেৰেই নামাতক বিহু আমাৰ বাপুতি সাহোন। হ'ব পাৰে গাওঁৰ পথাৰৰ পৰা গৈ বিহু মঞ্চত আবদ্ধ হ'ল, হ'ব পাৰে
বিহুৰ বানিজ্যকৰণ কৰা হ'ল, লৈ যাব পাৰে আমাৰ মূৰৰ হাচতি খনি কোনোৰা শেনে থপিয়াই, হ'ব পাৰে বিহু কোনোৰা
লুভীয়া চতুৰ বাজনীতিকৰ বাজনীতিৰ অন্ত বিহু বিনদিয়া আৰু বিহু অসমীয়া জাতিৰ আয়ুস ৰেখা।

ৰাইজখন ঐ কুশলে থাকক। বিহুৰা মৰমেৰে

সদানন্দ গগৈ

প্ৰেগন্ট গামত

শব্দ, চিন্তা আৰু মনোৰঞ্জন

চতুর্থ বছৰ ■ ষষ্ঠদশ সংখ্যা
মার্চ/এপ্ৰিল ২০২৩

প্ৰকাশকঃ ড° সঞ্জীৰ নাৰায়ণ
সম্পাদকঃ সদানন্দ গঙ্গৈ
সহঃ সম্পাদকঃ মৰ্মী নাথ
ডি টি পি : নীলকান্ত নাথ
গ্রাফিক্স, অংগসজ্জা: নীলোৎপল গোস্বামী

এ এম টেলিভিশন প্ৰাঃ লিঃৰ হৈ সঞ্জীৰ নাৰায়ণৰ দ্বাৰা
প্ৰাগ টাৱাৰ, উলুবাৰী, গুৱাহাটী-৭ৰ পৰা প্ৰকাশিত
Published by Sanjive Narain on behalf of AM Television Pvt. Ltd.
Prag Tower, Ulubari, Guwahati-781007, Assam

সূচীপত্ৰ

গামোচাখনৰ বিষয়ে
জানিবলগীয়া কেইটামান কথা
মামণি বৰঠাকুৰ/০৩
ফাণুন মানেই ৰঙৰ উৎসৱ
সুৰভি ডেকা/০৪
প্ৰকৃতিৰ মঞ্চত জেং বিহু
এক চমু আলোকপাত
ৰশ্মিৰেখা কাশ্যপ/০৫
হোলিকা দহন
মৰ্মী নাথ/০৬

বাঁহ পূজা
ভানু পাঠক/০৭
বিয়ালিছৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ
মহিয়সী নাৰী টেপেচী দেৱী আৰু
ৰত্নপ্ৰভা বৰদলৈ শহিকীয়া
ডো কমল চন্দ্ৰ নাথ/০৮
আন্তৰ্জাতিক নাৰী দিৱসৰ অনুভৱ
ডাঃ ৰঞ্জী কটকী/১০
বাহাকা তিতাফুলৰ ৰেচিপি
ৰেচিপি/১০

নীলা খামৰ চিঠি
কবিতা শিৱম/১১
হাটৰ হাত
ভৱেন চন্দ্ৰ নাথ/১২
আত্মবিশ্লেষণ
লাৱণ্য ভট্টাচার্য/১২
ফাণুনৰ স্তৱক
ধনদা চৰীয়া/১২
বাগ মলহাৰ
বীতা মিশ্র/১২

গামোচাখনৰ বিষয়ে জানিবলগীয়া কেইটামান কথা

শ্রী মামণি বৰঠাকুৰ

অসমীয়াৰ স্বাভিমান, মৰমৰ গামোচাখনৰ বিষয়ে আজি আকৌ এবাৰ লিখিবলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ। গামোচাখনৰ ভিতৰত কিমানখিনি কথা সোমাই আছে, সেয়া আমি হয়তো জনা দৰকাৰ। অসমীয়াৰ যিখন প্ৰকৃত গামোচা, তাৰ এটা ফালে ফুলবছা আৰু আনটো ফালে আঁচ দিয়া হয়। ফুলবছা শাৰীটোৰ আগত ৰঙা সূতাৰে তিনিডাল আঁচ দিয়া থাকে। সেই আঁচকেইডালে অসমৰ সংস্কৃতিৰ তিনিটা বিহুৰ কথা সূচায়। যেনে ৰঙালী (ব'হাগ) বিহু, ভোগালী (মাঘ) বিহু, কঙালী (কাতি) বিহু। সেই আঁচকেইডালক ‘পুলি ভাঙি দিয়া’ বুলিও কোৱা হয়। গামোচাখনৰ ফুলবছা দিশটোৱে নাৰী অৰ্থাৎ স্ত্ৰী জাতিক বুজায়। লগতে সকলো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ সংস্কৃতিক বুজায়। আনফালে থকা অংশটোৱে পুৰুষক বুজায়। যিহেতু ‘পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতি’ মিলিয়ে সৃষ্টি হৈছে জনজীবন, সমাজ। মাজৰ বগা অংশটোৱে উৰ্বৰা পথাৰখনক বুজায়। কাৰণ অসমীয়াৰ তিনিটা বিহুৰেই ধানখেতিৰ লগত জড়িত। গামোচাখনৰ দুয়োকায়ৰ আঁচ থকা অংশটোৱে বোৱতী নদীক বুজায়। কায়ত থকা ৰঙা ৰঙটোৱে সাহস, আত্মবিশ্বাস, শৌর্য-বীৰ্যক বুজায়। তদুপৰি বসন্তকালত বেছিকৈ ৰঙা ফুল যিহেতু ফুলে তাকো বুজাইছে এই ৰঙা ৰঙটোৱে। অসমীয়া সমাজখনৰ সকলো কথাই সোমাই আছে এই গামোচাখনত। ডাঙৰ ফুলৰ ভমকাফুলীয়া গামোচাখনক ‘বিহুৰান’ বুলি কোৱা হয়। পাটসূতাৰে তৈয়াৰ কৰা গুণাৰ বুটাবছা গামোচাখনক ‘দৰা গামোচা’ বোলা হয়। তদুপৰি কেঁচাসূতা সিজাই তৈয়াৰ কৰা গামোচাখনক ‘পানী গামোচা’ বুলি কোৱা হয়। এই গামোচাত দুয়োফালে আঁচ দিয়া হয়। ইয়াত ফুল নাথাকে। এই গামোচা গা মচিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। অসমীয়া শিপিনী শ্ৰদ্ধাৰ প্ৰতিভা শইকীয়া চুতীয়াৰ পৰা আমি এই তথ্যসমূহ জানিব পাৰিলোঁ। থলুৱা বন্ধুশিল্পৰ ওপৰত যথেষ্ট জ্ঞান আছে তেখেতোৱ। তেখেতলৈ অশেষ ধন্যবাদ জনালোঁ। এই মূল্যবান কথাকেইটা আপোনালোকলৈ বুলি তুলি দিলোঁ। মোৰ দৰে আৰু কোনোৰা নিশ্চয় উপকৃত হ'ব। অসমৰ সম্প্ৰীতি, স্বাভিমান, সন্মানৰ প্ৰতীক এই ‘গামোচা’ নিজস্ব গৰ্যাদাবে জিলিকি থাকক বিশ্ব দৰবাৰত।

জয় আই অসম।

ফাগুন মানেই বঙ্গৰ উৎসব

শুভি ডেকা

ফাগুনৰ আগমনে মানুহৰ মনলৈ বঙ্গৰ জোৱাৰ আনে। পলাশ-শিমলুৰ বঙ্গৰ বঙ্গে যেন প্ৰকৃতিক আনন্দ আৰু উচ্ছাৰলৈ লৈয়ায়। মনৰ বিঙ্গো ভাৰ আৰু নামহীন অবুজ বেদনাই সিক্ত কৰাৰ সময়তে ধৰাৰ বুকুত বঙ্গেৰ বঙ্গীয়ান হৈ পৰে। ফাগুন মানেই যেন বঙ্গৰ বতাহ। ধূলিয়াৰি বাটত বঙ্গেৰ উদযাপন কৰে ফাগুনৰ আকাশ। সেয়েহে ফাগুনলৈ সকলোৰে বৰ হেঁপাহ। হেঁপাহেৰে বাট চায় দৌল উৎসবলৈ। অসমৰ আকাশ-বতাহ মুখৰিত হয় সাতো বঙ্গৰ ফল্জুৎসৱত। বৰপেটা সত্ৰ, বৰদেৱা সত্ৰ, মাজুলীৰ লগতে সমগ্ৰ অসমতে এই উৎসৱ ধূমধামেৰে পালন কৰে। বিভিন্ন বীতি-নীতি আৰু ভক্তিভাৱেৰে অসমৰ বাহিজে দৌলোৎসৱ অতীতৰ পৰাই পালন কৰি আহিছে। মাঘৰ শেষত গচ্ছ-বিৰিখ লঠঞ্জা হৈ যোৱাৰ পাছত ফাগুনতে ন-কুঁহিয়ে সেউজীয়া হৈ মনলৈ আশা কঢ়িয়াই আনে। সেয়েহে ফাগুন মাহৰ এই বঙ্গৰ উৎসৱ মানুহৰ বৰ হেঁপাহৰ। পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশত বিশেষ বিশেষ দিনত বঙ্গৰ উৎসৱ পালন কৰে। ইজনে-সিজনৰ গাত বং ছটিয়াই পালন কৰা বঙ্গৰ উৎসৱৰ লক্ষ্য সকলোতে কিন্তু একেই—মিলন আৰু আনন্দ। এই উৎসৱে মানুহৰ মাজত মৰম, এনাজৰী, বিশ্বাস আৰু আশ্বাসৰ বাঞ্ছোন কটকটীয়া কৰি ৰাখিছে। সেয়েহে দৌল উৎসৱ বা দৌল যাত্ৰাৰ এক সুকীয়া স্থান আছে হিন্দু সমাজত।

অসমত প্ৰথমে মহাপূৰত্য শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে দৌল উৎসৱৰ পাতনি মেলিছিল। চৰিত পুথিত উল্লেখ কৰা মতে ১৩৯২ শকত (১৪৭০চন) শংকৰদেৱে নিজে তামৰ চৰিয়াৰে মাটি কঢ়িয়াই দৌল সাজিছিল। তেতিয়াই উন্ধাৰ হৈছিল বিষ্ণুমূৰ্তি আৰু এই মূর্তিয়েই আজিৰ দৌলৰ কৃষ্ণ ভগৱান। যাক দৌলগোবিন্দ বুলি জনা যায়। পিছলৈ ইয়াক সাত বৈকুঠৰ আৰ্হিৰ সাত খলপীয়াকৈ আসন নিৰ্মাণ কৰি কৃষ্ণ ভগৱানক প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়। শংকৰদেৱে ফাগুন মাহৰ পূৰ্ণিমাত দৌল উৎসৱৰ সবাতোকৈ ভাল দিন বুলি ঠারৰ কৰি দৌলোৎসৱৰ পালন কৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। ফাকুণ্ডিৰ বা বঙ্গৰ গুৰি মদাৰ, শিমলু, পলাশ, পূৰৈ, জেতুকা, হালধি গুৰিবে তৈয়াৰ কৰিছিল। জনবিশ্বাস অনুসৰি গাত ফাকুণ্ডিৰ ঘঁহিলে বসন্ত বোগ আৰু ছালৰ বেমাৰ নহয়। লগতে ছাল মিহি আৰু মুখৰ সৌন্দৰ্য বৃন্দি হৈ উজ্জ্বল কৰে।

পিছত ১৫১৮ শকত বৰপেটাত মথুৰা দাস বুঢ়া আতাই দৌল উৎসৱৰ আৰম্ভণি কৰে। এই দৌল উৎসৱ তিনি দিন অথবা পাঁচ দিনীয়া হয়। ফাগুন মাহৰ পূৰ্ণিমা তিথিত ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণক দোলাত বহুৱাই ভক্তিমূলক গীত গাই গাই ইজনে-সিজনক বং ছটিয়াই আনন্দ কৰে। দৌল উৎসৱ বা হোলীৰ লোকবিশ্বাসৰ বহুতো কাহিনী প্ৰচলিত হৈ আছে। হিৰণ্যকশিপু বিষ্ণুৰ ঘোৰ বিৰোধী আছিল। হিৰণ্যকশিপুৰ পুত্ৰ প্ৰহ্লাদৰ মুখত অনৱৰতে হৰিৰ নাম উচ্চাৰিত হৈছিল। হিৰণ্যকশিপুৰে প্ৰহ্লাদক হৰিৰ নাম এৰুৱাবলৈ বহুত চেষ্টা কৰিও বিফল হোৱাত নিজ পুত্ৰক মাৰি পেলাবলৈ নানা কৌশল অৱলম্বন কৰিলে। কিন্তু বিষ্ণুভক্ত প্ৰহ্লাদক হৰিৰ নাম এডালো লৰচৰ কৰিব নোৱাৰিলে। শেষত হিৰণ্যকশিপুৰে প্ৰহ্লাদক মাৰিবলৈ নিজৰ ভগী হোলিকাক নিয়োগ কৰিলে। কাৰণ হোলিকাক জুয়ে দহন কৰিব নোৱাৰে। কিয়নো হোলিকাই অগ্ৰিদেৱতাৰ পৰা অগ্ৰিদঞ্চ নোহোৱা বৰ লাভ কৰিছিল। গতিকে হিৰণ্যকশিপুৰে প্ৰহ্লাদক হোলিকাক কোলাত লৈ থাকিবলৈ দি তাৰ গাত অগ্ৰিদঞ্চ সংযোগ কৰিছিল। কিন্তু বিষ্ণুৰে প্ৰহ্লাদক এইবাবোৰ বক্ষা কৰিলে। প্ৰহ্লাদৰ গাত জুই নালাগিল কিন্তু হোলিকাহে সম্পূৰ্ণ অগ্ৰিদঞ্চ হয়। ইয়াৰ পৰা এইটোৱে প্ৰমাণ কৰে যে ভগৱান বিষ্ণুৰ ওপৰত আৰু একো নাই। তেওঁ ইচ্ছা কৰিলে কাৰোবাক মাৰিব পাৰে আৰু ৰাখিলে ৰাখিব পাৰে। অৰ্থাৎ সত্যৰ বিকল্প একো নাই। সত্যৰ সদায় জয়। হোলিকাই শেষত প্ৰহ্লাদৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰে আৰু প্ৰহ্লাদে কথা দিয়ে যে তেওঁক বচৰৰ এটা দিনত সকলোৰে স্মৰণ কৰিব। আৰু সেই তেতিয়াৰ পৰাই হোলিকাৰ নামত হোলী উৎসৱৰ পালন কৰে আৰু সকলোৰে স্মৰণ কৰে। এতিয়াও ভাৰতৰ বহুত ঠাইত ফাগুনৰ পূৰ্ণিমাৰ কেইবাদিনৰ আগৰে পৰা গোৱৰৰ চাক বনাই ৰ'দত শুকুৱাই তাৰে মালা বনাই আৰু এইবোৰক হোলিকা বুলি প্ৰতীকী কপত অগ্ৰিত পুৰি পেলায়। তাৰ পিছদিনাৰ পৰা হোলী উৎসৱৰ পালন কৰে। হোলিকা দাহন প্ৰকৃততে দুঃক্রিতিৰ প্ৰতীক দাহন।

সম্পূৰ্ণ ভক্তিভাৰ আৰু পৰিত্ব ভাবেৰে উদযাপন কৰা হোলী বা দৌলোৎসৱ আজিকালি আগৰ সেই পৰিত্ব বা ভক্তিভাৰ নাই। আজিকালি বজাৰত বিভিন্ন ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ বং উভৈনদী। ইয়ে মানুহৰ ছাল আৰু চুলিৰ লগতে চকুত বিৰুপ প্ৰভাৱ পেলায়। তদুপৰি আজিকালি ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে যেন হোলী বুলিলে কেৱল বোকা লেটিওৱা আৰু মদ-ভাঁং আদি বাগীয়াল বস্তু সেৱন বুলিয়ে ভাৱে। নিচাত তেওঁলোকে মটৰ বা বাইকৰ দুৰ্ঘটনা কৰে। সচেতন বাহিজে এই ক্ষেত্ৰত সাৰধান হোৱাৰ উপৰি প্ৰশাসনৰ পৰা এই কেইদিন উচিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা উচিত। অভিভাৱকসকলোও উৎসৱৰ আচল সাৰমৰ্ম আৰু আনন্দ যে সুন্দৰ বাতাৰৰনতহে উদযাপন কৰিব পাৰি তাৰ শিক্ষা দিয়া উচিত। সকলোৰে ফাকুৰাৰ বঙ্গেৰ বঙ্গীয়ান হওক তাৰেই আমাৰ কামনা।

প্রকৃতির মঞ্চে জেং বিহু এক চমু আলোকনাত

শ্রী ৰশ্মিৰেখা কাশ্যপ

প্রকৃতিৰ মেটমৰা সন্দৰ লৈ খতুবাজ বসন্ত আহি প্রকৃতিৰ দুৰাবত টোকৰ দিলেছি। তেওঁ অহাৰ লগে লগে প্ৰকৃতিয়েও ন ন সাজেৰে সাজি-কাচি খতুবাজক আদৰিবলৈ সাজু হৈছে। অদূৰত কুলিৰ মাতে বসন্ত অহাৰ বাতৰি দিছে। আমাৰ নাচনীসকলেও চেনাইধনক বিহুৱান এখন উপহাৰ দিবলৈ তাঁতশালত বহি মৰমৰ দীঘ দি চেনেহৰ বাণি দি ৰঙাসুতাৰ আঁচুফুল বাছিছে। নাচনীসকলেও জেং বিহু নৃত্যৰে বসন্তক আদৰিবলৈ যো-জা কৰিছে। আজি লিখিব বিচৰা বিষয়টিয়ে হৈছে জেং বিহু। সাধাৰণতে ব'হাগ মাহত বহুকেইগৰাকী মহিলাৰ দ্বাৰা পৰিৱেশন কৰা বিহুক জেং বিহু বা গাভৰু বুলি কোৱা হয়। এই বিহুত মহিলাসকলে কেৱল হাতত টকা আৰু হাতচাপৰি বজাই বৃত্তাকাৰে ঘূৰি ঘূৰি নৃত্য পৰিৱেশন কৰে। এই বিহুত ঢোল, তাল, পেঁপা আদিৰ দৰে বাদ্য ব্যৱহাৰ নকৰে। বিহুৰ বিশেষত্বটোৱে হৈছে ইয়াত পুৰুষৰ প্ৰৱেশ নিয়িদ। জনশ্রুতি মতে বিহুৰতী নাচনীৰ নৃত্যৰ ভৰত হেনো ভূমি উৰৰা হয়। সেয়ে হয়তো এই বিহুৰ উদ্ভূত হৈছে বুলি প্ৰবাদ আছে। জেং বিহুক গছৰ তলৰ বিহু বুলিও কোৱা হয়। জেং বিহু ক'ত কেনেকৈ উৎপন্নি হ'ল- তাৰ ঐতিহাসিক তথ্য পাবলৈ নাই যদিও জানিবলৈ পোৱা মতে আগৰ দিনত অভিভাৰকসকলে গাভৰু ছোৱালীক মুকলিমূৰীয়াকৈ বিহু নাচিবলৈ নিদিয়াৰ বাবে মনে মনে হাবিৰ মাজলৈ গৈ ছোৱালীসকলে হেঁপাহ পলুৱাই বিহু নাচিছিল। প্ৰবাদ আছে যে বিহু নাচিবলৈ জাক পাতি যোৱা গাভৰু ছোৱালীজাকে হাবিৰ মাজলৈ গৈ যিকোনো এজোপা বৰগছ বা আঁহত গছৰ তলত তামোল-পান এযোৱা দি সেৱা কৰি লৈ হেঁপাহ পলুৱাই বিহু নাচিছিল আৰু সেই বিহুত যাতে পুৰুষসকলে প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে তাৰ বাবে বাটতে জেং পুতি হৈছিল। সেই বাবে হয়তো এই বিহুক জেং বিহু বুলি কোৱা হয়। আমোদজনক কথা এয়ে যে এই বিহু কোনো কোনো পুৰুষে গম পাই লুকাই লুকাই তেওঁলোকৰ নৃত্য উপভোগ কৰিছিল আৰু দূৰৰ পৰাই এই বিহুনামৰ মাজেৰে জোকাই জোকাই বিহুনামৰ প্ৰত্যুত্তৰ দিছিল। জেং বিহু বা গাভৰু বিহুৰ গীতবোৰ মূলতঃ প্রকৃতিৰ লগত জড়িত হৈ আছে।

‘অ’ চেনাইটি কিয় থাকা দূৰতে
অ’ চেনাইটি চাপি আহা কাঘলৈ
তুমি দূৰত থাকিলে চেনাইটি অ’ বিহু বিহু নালাগে গাত।’

এই নৃত্য পৰিৱেশন কৰোঁতে আমাৰ গাভৰু নাচনীসকলে ওঁঠত বৰ্হমথুৰি লগাই মুগাৰ মেখেলা পিন্ধি হাতলৈকে ঢকা ৰঙা রাউজ আৰু আটি আটি বিহাখন পিন্ধি হাতত টকা, গগনা আৰু সুতুলি লৈ বিহু মাৰিবলৈ ওলাই গৈছিল। আমাৰ গাভৰু নাচনীসকলে গীতৰ চেৱে চেৱে টকা-সুতুলি-গগনা আদি বজাই মণ্ডলাকাৰে ঘূৰি ঘূৰি নৃত্য পৰিৱেশন কৰে আৰু দুগৰাকীমানে বৃন্তৰ পৰা ওলাই গৈ মাজৰ অংশত নাচে। মাজৰ অংশত থকা নাচনীকেইগৰাকীয়ে বিহুনাম নাগায়। তেওঁলোকে কেৱল নাচে। তেওঁলোকে নাচি নাচি ভাগৰি গ’লে বৃন্তৰ মাজত প্ৰৱেশ কৰে। বহু দেৱি মাজৰ অংশলৈ কোনো নাচনী নগ’লে নামতিয়ে নামেৰেই নাচনী মাতে।

অৱশ্যে এতিয়া জেং বিহু গছতলৰ পৰা আহি মথ্যত প্ৰৱেশ কৰিলে। এয়া আমাৰ বাবে শুভ সংবাদ। কাৰণ ইয়াৰ জৰিয়তে অদূৰ ভৱিষ্যতত আমাৰ এই জেং বিহুৰে বিশ্ব দৰবাৰত সমাদৰ পাব বুলি আশা কৰিব পাৰোঁ।

(এক প্ৰয়াস মাথোঁ)

হোলিকা দহন

শ্রী মর্মী নাথ

হোলীত হোলিকা দহনৰ এক পৰম্পৰা আছে। বিশেষকৈ উত্তৰ ভাৰতত হোলীৰ আগদিনা হোলিকা দহন সন্ধিয়া পাতে। এই দহনত আশা কৰে সমাজৰ অপশক্তিবোৰ যেন জুইৰ লগত জাহ ঘায়। এই হোলিকা দহনৰ লগত এটি সুন্দৰ পৌৰাণিক কাহিনী জড়িত আছে। এই কাহিনী প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰত খুব ধূনীয়াকৈ ব্যাখ্যা কৰা হৈ আছে।

হিৰণ্যকশিপুৰ পুত্ৰ প্ৰহ্লাদে যেতিয়া ভগৱান শ্ৰীবিষ্ণুৰ আৰাধনা কৰিছিল হিৰণ্যকশিপুৰে খঙ্গত প্ৰহ্লাদক বহুত শান্তি দিছিল। কেতিয়াবা পৰ্বতৰ পৰা দলিয়াহুচিল, কেতিয়াবা ভোকত ৰাখিছিল। বহুত শান্তি দিয়াৰ পাছত যেতিয়া ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ একো ক্ষতি হোৱা নাছিল তেতিয়া হিৰণ্যকশিপুৰ ভনীয়েক হোলিকা আগুৰাই আহি ককায়েকক কৈছিল যে তেওঁৰ এখন দিব্যশক্তিসম্পন্ন বন্ধু আছে। এই বন্ধুখন অগ্ৰিদেৰতাৰ আশীৰ্বাদত হোলিকাই পাইছিল। এই বন্ধুখন গাত থাকিলে হোলিকাক জুয়ে পুৰিব নোৱাৰে। সেইবাবে হোলিকাই প্ৰহ্লাদক কোলাত লৈ জুইত বহি ভয় খোৱাৰ বিচাৰিছিল। আৰু যদি ভয় নাখায় প্ৰহ্লাদক জুইত পুৰি মাৰিব।

ভনীয়েকৰ কথা শুনি হিৰণ্যকশিপুৰে ভনীয়েকক অনুমতি দিছিল। হোলিকায়ো ককায়েকৰ অনুমতি পাই প্ৰহ্লাদক কোলাত বহুৰাই দিব্যশক্তিসম্পন্ন কাপোৰখন গাত লৈ নিজে জুইত বহি দিছিল। প্ৰহ্লাদে পেহীয়েকৰ কাণ্ড দেখিও ভয় নাখালে। একমনে ভগৱান শ্ৰীবিষ্ণুক স্মাৰণ কৰি আছিল। জুইকুৰা দাওদাওকৈ জুলি উঠোতে এজাক বতাহে হোলিকাৰ দিব্যবন্ধুখন উৰুৰাই লৈ ঘায়। হোলিকাক এই জুয়ে পুৰি মাৰে। ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ নোম এডালো ক্ষতি নহ'ল।

এই কাহিনীটোৱে আমাক সদায় ঈশ্বৰৰ ওপৰত ভক্তৰ অগাধ বিশ্বাসৰ প্ৰমাণ দিয়ে। হোলীৰ আগদিনা হোলিকা দহন পৰম্পৰাগতভাৱে মানি অহা হৈছে। উত্তৰ ভাৰতত এই পথাৰ প্ৰচলন আছে। সেই দিনা পূজা কৰি প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰৰ পাঠ কৰা হয়। আশা কৰা হয়—মানুহৰ মাজত থকা বেয়া শক্তিখনি যেন জুয়ে পুৰি ধৰংস কৰি পেলায়।

বাঁহ পূজা

শিক্ষণ পাঠক

বহু জাতি-জনজাতির মিলনভূমি অসম। লুইতৰ অস্তিত্বক চিৰ জ্যোতিশ্চান কৰি ৰখাৰ দৰে জাতি-জনগোষ্ঠীৰ কৃষ্ণ-সংস্কৃতিয়ে অসমভূমিত গঢ় লৈ উঠিছে। অসমীয়া জাতিৰ বিশাল কৃষ্ণ-সংস্কৃতিবে ভৱি পৰিছে আমাৰ ৰাজ্য। অসমৰ সংস্কৃতিক 'বাঁহ সংস্কৃতি' বুলি ক'লেও ভুল নহ'ব। অতীজৰে পৰা বাঁহ গছজোপা অসমীয়া মানুহৰ তথা অসমীয়া সমাজৰ অতি প্ৰয়োজনীয় আহিলা। ঘৰ সজা, জেওৰা দিয়া, চিলিং দিয়া, বিভিন্ন খেতিৰ সজুলি তৈয়াৰ কৰা, ঘৰ সজোৱা বিভিন্ন ধৰণৰ ফুলদানি, জাকৈ-খালৈ, বেগ, কুলা, চালনী, টুকুৰি, ডোলা, চকী, মেজ, চোফা, মুঢ়া, বিয়া-সবাহত বভা সজোৱা কাম, ৰঞ্চা-বঢ়াৰ বাবে খৰি আদি বিভিন্ন কামত বাঁহজোপাৰ অতি প্ৰয়োজন। বাঁহ পূজা বা বাঁশ পূজা এক লোকানুষ্ঠান। এই পূজা এবিধি প্ৰতীকী পূজা। ভূমিৰ উৰ্বৰতা শক্তিৰ বৃদ্ধিৰ বাবে এই পূজা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই পূজাক মদন কৃষ্ণ চতুর্দশী পূজা বুলিও কোৱা হয়। এই বাঁশ পূজা নামনি অসমৰ গোৱালপাৰা জিলাৰ এটি উল্লেখযোগ্য বসন্তকালীন লোকানুষ্ঠান। বাঁহৰ সু-সংৰক্ষণ কৰাৰ বাবে, ব্যৱহাৰ আৰু সৃজনীকৰণৰ বাবে নামনি অসমৰ হাজৎ আৰু গোৱালপৰীয়া কোঁচ বাজবংশীসকলে মদন আৰু গোপালৰ প্ৰতীকস্বৰূপে তিনিডাল বাঁহ চাফ-চিকুণ কৰি প্ৰথমডালত বগা কাপোৰ, দ্বিতীয়ডালত বঙা কাপোৰ, আৰু তৃতীয়ডালত জাকৈ-খালৈ আৰু এডাল আধা ভঙা নাঞ্জল আঁৰি দিয়ে। প্ৰথম বাঁহ দুডালৰ ওপৰত দুটা চোঁৰ ওচৰা-উচৰিকে পোতা হয়। তৃতীয়ডাল অলপ আঁতৰত পোতা হয়। বাঁহকেইডালৰ গুৰিত তিনিদিন থৰি পূজা-আৰ্চনা কৰা হয়। গাঁৰৰ ডেকা, ল'ৰা, বুঢ়া সকলোৰে নৃত্য-গীতেৰে বাঁহ দেৱতাৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে চেষ্টা কৰে। মুছলমানসকলেও এই পূজা বিশ্বাস কৰে। এই বাঁশ পূজাৰ বাবে আছুতীয়াকৈ এজোপা বাঁহ গছ বোপণ কৰা হয়। এই গছজোপাৰ বাঁহ কেৱল পূজা-পাৰ্বণতহে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। কোনো মৃত অনুষ্ঠান, শ্রাদ্ধ, মৃতকৰ সৎকাৰৰ বাবে সাঙ্গি বনোৱা আদি কামত ব্যৱহাৰ কৰা অনুচিত। এই পূজা কেৱল এটা পৰিয়ালেও অনুষ্ঠিত কৰিব পাৰে অথবা এখন গাঁৰৰ ৰাহিজে একেলগে বাজহুৰাভাৰেও অনুষ্ঠিত কৰিব পাৰে। এই পূজাৰ বাবে পূজাৰ পৰিয়ালৰ মানুহে এসপ্তাহ আগৰ পৰা নিৰামিয় আহাৰ গ্ৰহণ কৰে আৰু পূজাৰ প্ৰস্তুতি আৰম্ভ কৰে। এই পূজাত নাৰীয়ে ভাগ ল'ব নোৱাৰে। ই পূৰড়্যপ্ৰথান পূজা। বাঁহ এডালক সুসজিত কৰি বাঁহৰ জন্মৰ পৰা চিতা দিয়া নিৰ্মাণলৈকে সকলো কথা গীত-নৃত্যৰে প্ৰকাশ কৰা হয়। বাঁহ পূজাৰ গীতক লোকগীতত ভাঁং পৰ্ব আৰু বাঁহ পৰ্ব নামেৰে দুটা ভাগত ভাগ কৰা হৈছে।

ভাঁং পৰ্বত শিৰ-পাৰ্বতীৰ কথা পোৱা যায়। যেনে—

বাঁশখান টেকীৰ তেইশখান কুলা,
ঠেকীয়া ঠুকীয়া নিল জুলীয়া ভাঁংগেৰ গুৰা।

ড. ধীৰেন দাসে বাঁশ পূজাক ভাগ কৰা চাৰিটা বিভাগ হ'ল মদনকাম, কামদেৱ, চাতালি বাঁশ আৰু আকালি বাঁশ।

শিৰপ্ৰসাদ শৰ্মাৰ মতে, মদনকাম পূজা প্ৰকৃততে লিংগ পূজা। উন্নৰ কামৰূপৰ পাওৰা বা পাউৰা উৎসৱ, ভৰ্তেলি উৎসৱ বাঁহ পূজাৰে প্ৰকাৰ বুলি আখ্যা দিয়ে। কোঁচ বাজবংশীসকলৰ পূজাসমূহ হৈছে—বিযুৱা, হকুম দেওৰ পূজা, কাৰ্তিক পূজা, আগ অনা, আঘোণত পথাৰৰ ধান চপোৱাৰ আগেয়ে প্ৰথম লখিমী ঘৰত অনা নিয়মক আগ অনা বুলি কোৱা হয়। তাৰোপৰি ৰাখাল ঠাকুৰৰ পূজা, মাৰৈ পূজা, মদন আৰু মাদাৰ পূজা। এই পূজাসমূহ সাধাৰণতে ঘাইকে ধুবুৰী জিলাৰ বিভিন্ন ঠাইত বেছিকে পালন কৰা দেখা যায়। বঙাইগাঁও জিলাৰ ঠাই বিশেষে বইটামাৰী, শালকোছা আদি ঠাইসমূহত এই পূজাসমূহ পালন কৰা হয়। জনশ্ৰুতি মতে, এহাল নিঃসন্তান স্বামী-স্ত্ৰীয়ে এই পূজা কৰি সুফল লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁলোকে সন্তান লাভ কৰাৰ বাবে আন নিঃসন্তানসকলেও এই পূজা অতি বিশ্বাসেৰে পালন কৰে। বহু ঠাইত মাদাৰ দেৱতাৰ প্ৰতীকস্বৰূপে এডাল বাঁহ পুতি লৈ হিন্দু, মুছলমান উভয় সম্প্ৰদায়ৰ লোকে নৃত্য-গীত পৰিৱেশন কৰি ভঙ্গিভাৱে এই পূজা-আৰ্চনা কৰে।

বাঁহ পূজা বা বাঁশ পূজা একেলগে তিনিদিন চলাৰ পিছত চতুৰ্থদিনত ভাচানি পূজাত বাঁহ তিনিডালৰ লগতে সকলোৱোৰ নদীত বিসৰ্জন দিয়া হয়। আৰু কলগুৰু ভেলা সাঁজি এয়োৰ পাৰ চৰাই আৰু এটা পঠা নদীত উটুৱাই দিয়ে। লোক বিশ্বাস মতে, এনে দৰে ভেলা এৰি দিলে বেমাৰ-আজাৰ, অপায়-অমংগল দূৰ হয়। এয়ে চমুকে বাঁহ পূজা।

ଚିହ୍ନାଳ୍ପିଛବ ସ୍ଵାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ମହିଯମ୍ବା ନାରୀ ଟେପେଟୀ ଦେଖୀ ଆବ୍ଲ ବନ୍ଧୁମତ୍ତା ବବଦିଲେ ଶାଇକୀଯା

ড୉ କମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନାଥ

ଚବାଇବାହୀର ଜନସାଧାରଣେ '୪୨ର ସ୍ମୃତିର ବାବେ ତିଳକ ଡେକାର ପିଛତେ ସୋରବିବ ଲାଗିବ ଶ୍ରଦ୍ଧେଯା ଟେପେଟୀ ଦେରୀ, ବନ୍ଧୁମତ୍ତା ବବଦିଲେ ଆବ୍ଲ କାମେଶ୍ଵର ବବଦିଲେକ । ଚବାଇବାହୀର ଜାତୀୟ ଇତିହାସତ ଅବିଭକ୍ତ ନଗାଁର ସ୍ଵାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ସେଇ ସମୟର ଲାଇଖୁଁଟା ମହେନ୍ଦ୍ରନାଥ ହାଜବିକାକ ବାଦ ଦି ସଂଗ୍ରାମୀ ଆଲୋକପାତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୈଯେ ବ'ବ । ବୃଦ୍ଧ ଚବାଇବାହୀ ଅଞ୍ଚଳତ ହାଜବିକାଦେବେ ଏକ ସୁକୀଯା ଆସନ ଦଖଲ କରିଛି । ଆନ୍ଦୋଳନେ ଯେତିଆ ତୀର କ୍ରପ ଧାରଣ କରିଛି କଂଗ୍ରେସର ମୂଳ ନେତାଙ୍କଙ୍କଲେ ଚବକାରର ଚକ୍ର ଧୂଲି ଦି ଆୟୁଗୋପନ କରି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲାଇ ଯାବ ଲଗା ହେଛି । ଇଯାର ବାବେ ତେଥେତଳୋକେ କିଛୁମାନ ଭିତରରା ଠାଇ ଆବ୍ଲ କିଛୁମାନ ସାଧାରଣ ଅଥଚ ବିଚକ୍ଷଣ ବ୍ୟକ୍ତିର କାଷ ଚାପିଛି । ଏହି ଅଜୁହାତତେ ମହେନ୍ଦ୍ର ହାଜବିକାର ଘନିଷ୍ଠତା ଗଢ଼ ଲୈ ଉଠିଛିଲ ନିଃସଂତାନ ଆବ୍ଲ ସ୍ଵାମୀହାବା ମାଯେଙ୍ଗୀଯା ଗାଁର ଟେପେଟୀ ବୁଟୀର ଲଗତ । ନାରୀ ଦିରସର ଲଗତ ସଂଗ୍ରହ ବାଧି ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଳକ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସୋରବାର ଲଗତେ ସେଇସମୟର ଲଗତ ଜଡ଼ିତ କେହିଟାମାନ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଘଟନାରାଜିବ କଥା ଜନାବ ବିଚବା ହେଛେ ।

ଏଦିନାଖନ ବାତି ଚବାଇବାହୀତ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କଳର ସୈତେ ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମ୍ସୂଚୀ ପ୍ରକ୍ଷେତ୍ର କରି ଥାକୋଁତେ ହୟାତେ ଗାଁରତ ମିଲିଟେରୀ ସୋମୋରା ବୁଲି ଜାନି ହାଜବିକାଦେବେ ଆଗ-ପିଛ ଚିନ୍ତା ନକରି ଟେପେଟୀର ଭଗା ପାଁଜାତେ ଆଶ୍ରଯ ଲ'ଲେ । ମିଲିଟେରୀରେ ବିଚାରି ଆହି ପୁରତି ନିଶା ବୁଟୀର ଘରୋ ଆଣ୍ଟି ଧରିଲେ । ବୁଟୀଯେଓ ପୂର୍ବ ପରିକଳ୍ପନା ମତେ ନିଜର ଏଥନ ଲେତେବା ମେଖେଲାତ ହାଲଧି-ଚୁନ ମିହଲୋରା ବଙ୍ଗ ଦାଗ ଲଗାଇ ଅଣ୍ଟି ତିରୋତାର ଦରେ ହାଜବିକାକ ପିନ୍ଧିବଲେ ଦି ମୂରତ ଏଥନ କାଠର ପତା, ହାତତ ଏଥନ ଭଗା ତାବୀ ଆବ୍ଲ ଏଦମ କାପୋରର ସୈତେ ଦୀଘଲ ଓରଣି ଲୈ ଆବ୍ଲ ବୁଟୀଯେ ଆଗେ ଆଗେ ଗୋବର ପାନୀ ଛଟିଯାଇ ଆଁତର ହେକ, ଆଁତର ହେକ ବୁଲି ମିଲିଟେରୀକ ଆଁତରାଇ ପିଛଫାଲେ ବାବୀର ଚେପର ନାଦର ପାବଲେ ଲୈ ଗଲ ଆବ୍ଲ ସେଇ ଛେଗତେ ହାଜବିକାଇ ତାତେ ସକଳୋ ପେଲାଇ ହୈ ଧାନନିର ମାଜତ ସୋମାଇ ନିଜକେ ବନ୍ଧୁ କରିଲେ । ଅନ୍ୟ ଏଦିନ ଆକୋ ଆବରକ୍ଷିଯେ ବିପୁରାର ମୁଖେ ଗମ ପାଇ ବୁଟୀର ଘର ଘେବି ଧରିଲେ । ସେଇଦିନାଓ ବୁଟୀଯେ ସାହିଲାଖ ଏଗରାକୀ ତିରୋତାର ସାଜ ପିନ୍ଧାଇ ଦୀଘଲ ଓରଣି-ବାବଣି ଲୈ ଏକାଯେ ଜାକେ, କଙ୍କାଲତ ଖାଲେ, ମୂରତ କାପୋରର ଟୋପୋଲା ଆବ୍ଲ ତାମୋଲେବେ ମୁଖ ବାଙ୍ଗଲି କରି ଦୁଯୋ ସୁନ୍ଦର ଅଭିନୟରେ ଘରବ ପରା ଆବରକ୍ଷିର ଆଗେରେ ପାବ ହୈ ବନ୍ଧୁ ପରିଲ । ଏଇଥିନିତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବ ପାରି ଯେ ହାଜବିକା ଏନେଯୋ ଦେଖିବଲେ ଧୂନୀଯା ସେଯେ ତିରୋତାର ବେଶତ ଆବ୍ଲ ଅଧିକ ଶୁରଣି ହୈ ପରେ ।

ଆକୋ ଏଦିନ ଚବାଇବାହୀର ଏମ ଭି କ୍ଷୁଲତ ଏଥନ ବାଜହରା ସଭା ପାତି ଥାକୋଁତେଇ ଆବରକ୍ଷିଯେ ଗମ ପାଇ ମହେନ୍ଦ୍ର ହାଜବିକାକ ଗ୍ରେନ୍ଠାର କରିବଲେ ଆହିଲ । କିନ୍ତୁ ଟେପେଟୀ ବୁଟୀଯେ ଏନେ ବିପଦର ଗୋନ୍ଧ ଆଗତୀଯାକେ ପାଇ ସାରଧାନ ହୈ ଆଛିଲ । ସେଯେ ଆଗତେ ଯତନାଇ ଥୋରା ମତେ ତୃକ୍ଷଣାତ ହାଜବିକାକ କ୍ଷୁଲ ଘରବ ଏଟା ବିଶେଷ କୋଠାଲେ ମାତି ନି ଗେବରା ବଙ୍ଗ ଧୂତି, ଗାତ ଦୀଘଲ ବାମନାମୀ କାପୋର ଡିଙ୍ଗିତ ବନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷର ମାଲା, କପାଲତ ବଗା ଫୋଟ ଦି ତୃକ୍ଷଣାତ ଏଗରାକୀ ତୀର୍ଥ ଭରଣର ବାବେ ଓଲୋରା ସମ୍ମାନୀ ସଜାଇ ଏକ ଆଚରିତ ଚବିତର ଅଭିନୟ କରାଲେ । ସେଇଦିନାଓ ହାଜବିକାଦେର ମିଲିଟେରୀର ପରା କଥମପି ବନ୍ଧୁ ପରିଲ । ଏହି ସକଳୋବୋର ଟେପେଟୀର ଦେଶପ୍ରେମ ନିର୍ଦଶନ । ଇଯାର ବାହିବେଓ ବୁଟୀର ଘରତ କେତିଯାବା ମିଲିଟେରୀ ସୋମାଲେ ତାକୋ ଶୁଦ୍ଧାଇ ନେବେ । ବୁଟୀର ବନ୍ଦ୍ରମୂର୍ତ୍ତି ସିହିତେ ଥତମତ ଖାଇ ଫିରି ଗୁଡ଼ି ଆହେ । ଏଯା ମାଥୋ ଚବାଇବାହୀତ ହାଜବିକାର ସଂଗ୍ରାମୀ ଆଯୁଗୋପନର ସାମାନ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖିତ । ଯାବ ନିରବହିନୀରେ ଥାକିବଲେ ଏଟା ପାଁଜା ଆବ୍ଲ ଏଡୋଖର ବନ୍ଦର ଅଭାର ତେନେ ଏଗରାକୀର ବାବେ ଏଯା ଦେଶପ୍ରେମ ଆବ୍ଲ କୃଷ୍ଣଭକ୍ତିର କି ଉଜ୍ଜଳ ନିର୍ଦଶନ । ପ୍ରାୟ ନବୈ ବଚର ବୟସତ ବୁଟୀଯେ ଏନେକୈଯେ ଏଟା ଅଧ୍ୟାଯର ସାମରଣି ମାରିଲେ । ଆଜି ପାଁଜା ଘରଟି ଜହି-ଖି ଗଲ, କିନ୍ତୁ ବାବୀତ ଥକା ଆମ-କଠାଲର ଗଛ କେହିଜୋପାଇ ଆଜିଓ ବୁଟୀକ ସତତେ ବିଚାରି ପୋରାତ ସହାୟ କରି ଆଛେ ।

এই সম্পর্কে মহেন্দ্র নাথ হাজৰিকাই নিজে কৈ গৈছে—আন এদিন চৰাইবাহী গাঁৰত তেনেদৰে আশ্রয় বিচাৰি শেষত মায়েঞ্জীয়া বাকৰিচুবাৰ টেপেচী দেৱীৰ (বুটী অপুত্ৰকা) ঘৰত ৰাতিৰ বাবে থাকিব লগা হয়। বুটীৰ ঘৰ বুলিবলৈ এটায়েই জুপুৰি ঘৰ। এখন বিছনাত হাজৰিকা আঁঠুৱা তৰি শুই আছে। ৰাতি নৌপুৰাওঁতেই বুটী উঠি চোতাল সাৰি থাকোঁতেই বুটীৰ পদুলিৰ মুখত পুলিচ আহি হাজৰি। ইফালে ঘৰৰ ভিতৰত হাজৰিকা। হাজৰিকাই কথাটো গম পায়েই আঁঠুৱাখনৰ সমুখৰফালে বছী খুলি পেলাই বেৰ আৰু আঁঠুৱাখনৰ মাজৰ ঠাইখিনিতে আশ্রয় ল'লে। ইফালে বুটীয়ে আটাহ পাৰি চিঞ্চৰিবলৈ ধৰিলে দাবোগালৈ লক্ষ্য কৰি—‘বোপাইহাঁত, মই কেও-কিছু নোহোৱা বুটী। তাঁত ঘৰৰ ভিতৰত সোমাই মোৰ ঘৰটো চুৱা নকৰিবি।’ এইবুলি বাবে বাবে চিঞ্চৰিবলৈ ধৰাত দাবোগাই মাত্ৰ কানিদুৰৱী কৰি এবাৰ এনেয়ে বাহিৰ পৰি জুমি চাই সেই ঠাইৰ পৰা আঁতৰ হৈ গ'ল। সেই দিনাৰ কাৰণে হাজৰিকা তেনেকৈয়ে বক্ষা পৰিল। (তথ্য সংগ্ৰহ—ৰহাৰ ৰহদৈ, ১৯৮০, প্ৰবন্ধ—মুক্তি যুঁজাৰু শ্ৰীমহেন্দ্ৰনাথ হাজৰিকা পঃ: ১০৫-১০৬)

বিহুৰী সাহসিকতাৰ এক অনন্য প্ৰতিভা চৰাইবাহী মেধিগাঁৰৰ বন্ধোশ্বৰী বা ৰত্নপ্ৰভা বৰদলৈ শইকীয়া। যাক সকলোৱে ৰন্ধনশ্বৰী বাইদেউ বুলি মাতিছিল। চৰাইবাহী অঞ্চলৰ প্ৰথম শিক্ষিতা মহিলা। শিক্ষাগত দিশত তেতিয়াই এম ভি পাছ হ'লেও প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ৰ শিক্ষিয়ত্বী হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে আৰু প্ৰথম চৰাইবাহীত মহিলা কংগ্ৰেছ সংগঠনৰো বীজ অংকুৰণ কৰে। শিৰসাগৰত বিয়া হৈছিল যদিও অকাল বৈধ্যক সংগী কৰি লৈ পুনৰ পিতৃগৃহ মেধিগাঁৰলৈ আহি কংগ্ৰেছৰ এগৰাকী নিষ্ঠারান কৰ্মী হিচাপে আত্মনিয়োগ কৰি চৰাইবাহীত মহিলা কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰী পদত অধিষ্ঠিত হয়।

১৯৩৯-৪০ চনত চৰাইবাহীত শিপিনী সংঘৰ জন্ম হৈ তাৰ আলমতে ৰত্নপ্ৰভাৰ প্ৰচেষ্টাত চৰাইবাহীত মহিলা কংগ্ৰেছৰ শাখা জন্ম হয়। ইয়াৰ লগে লগে গঢ়ি উঠিছিল মহিলা স্বেচ্ছাসেৱিকাৰ এক উচ্চ প্ৰশিক্ষণ শিবিৰো। চৰাইবাহীৰ বিজাৰ্ড আৰু নিজৰ চোতালত স্বেচ্ছাসেৱিকাৰ অধিনায়িকা হিচাপে থাকি সমৰসদৃশ তৎপৰতাবে সকলোকে প্ৰস্তুত কৰি তুলিছিল। সেই সময়ৰ চৰাইবাহীৰ শাখা কংগ্ৰেছৰ সভাপতি স্বৰ্গীয় চন্দ্ৰকান্ত শৰ্মাদেৱ পলাতক অৱস্থাত থাকিব লগা হোৱাত তেখেতৰ ঠাইত ৰত্নপ্ৰভাৰ ককায়েক ফটিক চন্দ্ৰ বৰদলৈয়ে সভাপতি হিচাপে কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিবলগীয়াত পৰে। যাৰ ফলত দুয়ো ভাত্- ভগীয়ে চৰাইবাহীত সভাপতি আৰু সভানেত্ৰীৰ পদ লাভ কৰি ঘৰ-বাৰী এৰি অতি কষ্টে কোনোদিন ধৰা নপৰাকৈ নিজৰ সংগঠন অধিক শক্তিশালী কৰি বাইজক কংগ্ৰেছৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত কৰি তুলিছিল। ৰত্নপ্ৰভাৰ প্ৰধান অনুপ্ৰেৰণাৰ স্থল আছিল মহেন্দ্ৰ হাজৰিকাৰ হৃদয় কঁপোৱা বক্তৃতা। এই গৰাকী দেশপ্ৰেমিকাই মৃত্যুপৰ্যন্ত অসম চৰকাৰৰ পৰা বাজনৈতিক নিৰ্যাতিত পেন্সন লাভ কৰি খদ্দৰ কাপোৰ, সূতা আদি নিজে হাতে কাটি, বৈ পিণ্ডি পাকৈতে শিপিনীৰূপেও পৰিচয় দি গৈছে। তেখেতৰ লগত শ্ৰীমানিকী দেৱী, উভতি দেৱী আৰু বীৰেশ্বৰী দেৱীৰ নামো বিশেষভাৱে উল্লেখ কৰিব পাৰি।

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ এগৰাকী বিশেষ মুক্তিযুঁজাৰু হিচাপে কামেশ্বৰ বৰদলৈৰ নাম অসমৰ বাহিৰেও ভাৰতৰ ইতিহাসত সোণালী আখৰেৰে লিখা থাকিব। এই গৰাকী চৰাইবাহীয়া বীৰ সন্তানৰ জন্ম হৈছিল ১৯২০ চনত চৰাইবাহীৰ মেধিগাঁৰত। পিতৃ চন্দ্ৰ চুটীয়া আৰু মাত্ৰ ভাইদে চুটীয়া। অঞ্চলৰ গৌৰৱৰ স্বাক্ষৰ এই গৰাকী বিহুৰী নেতাই মৃত্যুপৰ্যন্ত ভাৰত চৰকাৰৰ আৰু অসম চৰকাৰৰ পৰা পেন্সন লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। আজি কামেশ্বৰ বৰদলৈ আমাৰ মাজত নাই, কিন্তু যুগে-যুগে, পাতে পাতে কামেশ্বৰক জীয়াই বাখিৰ পানীখাইতি আৰু পানীবাৰীৰ মাজত ১৯৪২ৰ ২৪ নৱেম্বৰত ঘটোৱা বিধবংসী ৰেল বগৰোৱা ঘটনাৰ বাবে আৰু বাখিৰ ‘চৰাইবাহী’ক ইতিহাসৰ পাতত বিশেষভাৱে চিহ্নিত কৰি।

আন্তর্জাতিক নারী দিবসৰ অনুচ্ছে

শ্রী ডাঃ ৰূপী কটকী

আন্তর্জাতিক নারী দিবসৰ শুভমুহূর্তত প্রতিগবাকী নিজগুণে মহীয়ান নারীলৈ অভিনন্দন আৰু শুভেচ্ছা জনাইছোঁ। ধৈর্য,
সহ্য আৰু সহনশীলতাৰ প্রতীক, মায়া আৰু মমতাৰে প্ৰোজ্বল, অনন্যা নারীসকলৰ বাবে ৮ মাৰ্চ তাৰিখটো এটা বিশেষ দিন।

১৯১৭ চনত যুক্তবাস্তৱ পেট্ৰগ্ৰেড নগৰৰ বন্দু উদ্যোগত কৰ্মৰত শোষিত মহিলা শ্ৰমিকসকলে নিজৰ প্ৰাপ্য আৰু সমান বিচাৰি

আৰন্ত কৰা প্ৰতিবাদ কাৰ্যসূচীয়ে কালক্ৰমত সমগ্ৰ বিশ্বতে মহিলাসকলৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাৰ এক পৰিশীলিত পদ্ধা হিচাপে
পৰিগণিত তথা স্বীকৃত হৈ বৰ্তমানৰ নারী দিবসৰ পৰ্যায়ত উপনীত হৈছে। উল্লেখযোগ্য যে সাম্প্ৰতিক সময়ত শৈক্ষিক, সামাজিক, অৰ্থনৈতিক,
সাংস্কৃতিক তথা ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰত মহিলাসকলৰ সবল স্থিতি আৰু শক্তিশালী অৱদানে দেশৰ সৰ্বতোপকাৰৰ উন্নতি সুকীয়া তাৎপৰ্য বহন
কৰিছে। সেয়েহে সামগ্ৰিকভাৱে সমাজৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে নারীৰ সমান্তৰাল ভূমিকাৰ প্রতি লক্ষ্য ৰাখি পাৰম্পৰিক সমতা আৰু অধিকাৰৰ ওপৰত
গুৰুত্ব আৰোপ কৰি এইবাৰৰ নারী দিবসৰ মূলবাণী (theme) ৰখা হৈছে— #Embraceequity. DigitALL: Innovation and
technology for gender equality. অৰ্থাৎ ন ন উন্নৰনা আৰু প্ৰযুক্তিৰ উন্নৰণেৰে লিংগ বৈষম্য আঁতৰ কৰি সমতাক আকেঁৰালি লোৱা
। নিশ্চয়কৈ একঘেয়ামহীন, পক্ষপাতিত্বহীন, নারী-পুৰুষৰ সমতাপূৰ্ণ সম্পৰ্কই নারীক মৰ্যাদাসহকাৰে সমাজত নিজৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিবলৈ সাহস
যোগাব আৰু নিশ্চিতভাৱে লক্ষ্যত উপনীত হোৱাত সহায় কৰিব। এগৰাকী নারী হিচাপে ‘নারী দিবস’ৰ মহত্ব অনুধাৰণ কৰি আমি গৌৰৱান্বিত।

বাহাকা তিতাফুলৰ বেচিমি

উপকৰণ-

- ১। নহৰু এটা
- ২। শুকান জলকীয়া তিনিটা
- ৩। তেজপাত তিনিখিলা
- ৪। কলাখাৰ
- ৫। নিমখ, হালধি
- ৬। পিঠাগুৰি বা আটা, ময়দা
- ৭। মাছ পাঁচ-ছয় টুকুৰা

নিজৰ হাতেৰে দুই মুঠা তিতাফুল ল'ব। তিতাফুলখিনি
ভালদৰে ধূই পানী নাইকিয়া কৰি ল'ব। মাছ কেইটুকুৰা ধূই
নিমখ-হালধি সানি তেলত ফ্রাই কৰি ল'ব। নহৰুটো গুচাই
সামান্য খেতালি ল'ব। মাছখিনি ফ্রাই কৰি হোৱাৰ পাছত
নমাই খেতালি লোৱা নহৰু, শুকান জলকীয়া, তেজপাত
তেলত দি লৰাই থাকিব। নহৰু ৰঙচুৰা হ'লে ধূই থোৱা
তিতাফুলখিনি তেলত দি নিমখ-হালধি জোখমতে দিব। কিছু সময়
লৰাই চাহ চামুচেৰে দুই চামুচ পিঠাগুৰি একাগ পানীত মিহলাই ভাজি
থকা তিতাখিনিত দি লৰাই থাকিব। আধা চামুচ কলাখাৰো দি জুই কমকৈ
দি ঢাকোন মাৰি হৈ দিব। পাঁচ মিনিটৰ পাছত ঢাকোন আঁতৰাই লৰাই দুই
কাগ পানী দি ফ্রাই কৰি থোৱা মাছ কেইটুকুৰা দি ভালকৈ উতলিব দিব। তাৰ
পাছত নমাই ভাতৰ লগত পৰিবেশন কৰক।

ନୀଳୋ ଥାମସ ଚିଠି

କବିତା ଶିରମ

ଅନୁଭବ

ମନତ ଆଛେନେ ତୋମାର ଏନେକୁରା ଏଟା ଫାଣ୍ଡନୀର ପୁରାତ ଆମି ଚିନାକି ହୈଛିଲୋଁ । ଜୀବନର ବଂବୋର ହେବରାଇ ନିଜକ ଶାଶନର ଏନ୍ଧାରର ଲଗତ ବିଲିନ କବି ଲୈଛିଲୋଁ । ବିଶ୍ୱାସର ସୌଧଟୋ ଯେତିଆ ଭାଙ୍ଗେ, ତେତିଆଇ ଜୀଯାଇ ଥକାର ହେପାହ ହେବରାୟ ମାନୁହେ । ମୟୋ ହେବରାଇଛିଲୋ ସେଇ ହେପାହ । ଫାଣ୍ଡନ ମୋର ପ୍ରିୟ ନାହିଁଲ । ଫାଣ୍ଡନର ସରାପାତେ ମୋକ ବିଷାଦର ଅନ୍ୟ ଏଥନ ପୃଥିବୀଲେହେ ଲୈ ଗୈଛିଲ । କିନ୍ତୁ ତୁମି ମୋର ଜୀବନଲୈ ଅହାର ପାହତ ସକଳୋ ସଲନି ହୈଛିଲ । ଫାଣ୍ଡନର ସରାପାତର କଥା ପାହରି ଯୋରାର ଦରେ ହୈଛିଲ । ଏନେ ଲାଗିଛିଲ ଫାକୁରାର ବଂ ଲୈ ତୁମି ଆହିଛା ମୋର ଜୀବନଲୈ । ସେଇ ବଂ ଆଛିଲ ବିଶ୍ୱାସର; ସେଇ ବଂ ଆଛିଲ ଯତ୍ନର; ସେଇ ବଂ ଆଛିଲ ମରମ । ଚକୁମୁଦି ବିଶ୍ୱାସ କବିଛିଲୋ । ଲଞ୍ଛା ହେ ଯୋରା ବିରିଖତ ନତୁନକେ କୁହିପାତ ମେଲାର ଦରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସର ସୌଧଟୋ ଜୋରା ଦିଛିଲୋ ତୋମାର ମରମ ଆରତ ବିଶ୍ୱାସେରେ । ସେଉଜୀଯା ହେ ପରିଛିଲ ମୋର ଅନୁଭବର ପୃଥିବୀଖିନ । ତୁମିଓ କଥା ଦିଛିଲା, ଆଜୀବନ ମୋର ବୁକୁର ସେଉଜୀଯାଖିନି ଜୀପାଲ କବି ବାଖିବା ।

କିନ୍ତୁ!

କି ଭୁଲ କବିଲୋଁ ମହି ତୋମାର ଓଚରତ, ଏକୋ ନଜନୋରାକେ ଯେ ଆଂତରି ଗଲା । ବହୁ ଯତ୍ନ କବିଲୋଁ କାରଣଟୋ ଜାନିବଲୈ । ଏଟାଇ ଅଜୁହାତ ଦିଲା—ସେଯା ହଲ ବ୍ୟନ୍ତତା । ପ୍ରଥମେ ମାନି ଲୈଛିଲୋଁ— ହୟ ଚାଗେ ବ୍ୟନ୍ତ । ଅଜୁହାତବୋର, ତୋମାର ଅରହେଲାବୋର ବୁଜି ପାବଲେ ଅଲପ ସମୟ ଲ'ଲେ । କାରଣ ବିଚାରି ତୋମାର ଓଚରଲେ ଗ'ଲେଓ ଆଂତରି ଯୋରା । ଆତ୍ମସମାନ ଆରତ ସ୍ଵାଭିମାନକ ଏକାଯବୀଯା କବି ତୋମାର କାବଲୈ ଗୈ ଆଛିଲୋଁ ।

ପାହତ ତୋମାର ନତୁନ ପ୍ରେସୀର ପରା ଗମ ପାଲୋଁ ମୋର ଭୁଲର ତାଲିକାଖନ । ମୋର ଅତିମାତ୍ରା ମରମ-ଭାଲପୋରା; ବିଶ୍ୱାସ; ବ୍ୟାକୁଲତାଖିନି ତୋମାର ମୂରର କାମୋରଣି ହେ ପରିଛିଲ । ଉତ୍ତାରଳ ବୁଲି କବା ଅଭିଯୋଗଖିନିଓ ବୁଜି ଉଠିଛେଁ । ପ୍ରଥମ ଅରହ୍ତାତ କଥାବୋର ସହ୍ୟ ହୋରା ନାହିଁଲ । କାନ୍ଦିଲୋଁ, ପାହତ ବୁଜାଲୋଁ ନିଜକ । ଜୋର କବିତୋ କାକୋ ନିଜର କବି ବାଖିବ ନୋରାବି । ମାନି ଲ'ଲୋ ସକଳୋବୋର । ମାନି ଲ'ଲୋ ମହି ତୋମାର ଖଣ୍ଡକିଯା ମନୋରଞ୍ଜନ ଆଛିଲୋଁ । ବାସ୍ତବ ଯିମାନ କଠିନ, ଆବେଗ ସିମାନେଇ ଦୁର୍ବଲ । ମୟୋ ଦୁର୍ବଲ ହେ ପରିଛେଁ । ପୁନର ଫାଣ୍ଡନ ଆହିଲ । କିନ୍ତୁ ମୋଲେ ସୃତିର ବିଷାଦର ଟୋପୋଲାଟୋ ଲୈ ଆହିଲ । କିଛୁ କଥା ଆଜିଓ ମାନି ଲ'ବଲେ ପରା ନାହିଁ । ସଁଚାକେ ମହି ମନୋରଞ୍ଜନ ଆହିଲା ଆଛିଲୋଁ ନେକି ତୋମାର ବାବେ?

ଏଇ ଚିଠି ତୋମାର ହାତତ ପରେନେ ନପରେ ନାଜାନୋ । ତଥାପି ଲିଖିଛେଁ ତୋମାଲେ ବୁଲି । ଏଟାଇ ଆଶା ତୁମି କେତିଆବା ମୋକ ମୋର ଭୁଲବୋର କ'ବା । ବର ବେଯାକେ ପୁନର ଗଢ଼ ଦିଯା ବିଶ୍ୱାସର ସୌଧଟୋ ଭାଙ୍ଗିଲ । ତଥାପି ଆଜିଓ ତୋମାର କୁଶଳ କାମନା କରୋଁ । ମନେ ବିଚବା ଧରଣେ ସୁଖୀ ହୋରା ଅନୁଭବ ।

ମରମେବେ—
ତୋମାର
କବିତା

(ବିଂଦ୍ରୁ—ଅ' ତୋମାର ନତୁନ ପ୍ରେସୀକ ମନୋରଞ୍ଜନର ଆହିଲା ବୁଲି ଧରି ନଲ'ବା । ନିଜକ କାବୋବାର ମନୋରଞ୍ଜନର ସାମଗ୍ରୀ ବୁଲି ଜନାବ ପାହତ ଉଶାହ ଲୋରାବୋ ବର କଟ୍ଟ ହୟ ଅ' ଅନୁଭବ ।— କବିତା)

হাটঘ হাত

শ্রী ভরেন চন্দ্র নাথ

উতলা ফাণ্ডন
প্রেমৰ ধূমুহা
আকাশত এতিয়া
জুই ফুল
শিমলু, মদাৰ,
পলাশৰ ডালত
জুই ফুলৰ জোনাকত
সুবাসিত ছন্দ
বুকুৰ বাগিচাত
কলিজাৰ
কুসুম পাৰিজাত।

সকলো ডৰিকণা
পৃষ্ঠি, খলিহনাৰ
চিলনী সাঁতোৱ
জীৱন নদীৰ
বুকুত ওলটি
সাগৰলৈ বাট

জীৱন
মায়া জালৰ
ফটা এহাত
ভকতিৰ ‘হাট’
ফটা জালৰ
হিচাপ
তেৰ হাত।

আত্মপ্রিম্প্লেষণ

শ্রী লালৰণ্য ভট্টাচার্য

মই নাৰী, সহনশীলা
দয়াশীলা মাত্ৰনে ?
মই ত্যাগ আৰু উদাৰতাৰ
এক মূৰ্তি প্ৰকাশ নে ?
সৌন্দৰ্যৰ আলোক ভৰা
এক নিৰ্মল প্ৰতিমূৰ্তিনে ?
সম্পদ আৰু স্বাস্থ্য বক্ষাকাৰিণী
গৃহলক্ষ্মী নে ?
সংযম আৰু ন্যায়ৰ পক্ষত
থিয় দিয়া জননী নে ?
নে মই ব্যাহ্যিকতাৰে
অন্তৰৰ মলিনতা ঢাকি ৰখা
সংকীৰ্ণ মনৰ এক জঘন্য প্ৰকাশ ?

ঝাগ মণ্ডহার

শ্রী বীতা মিশ্র

অৱশেষত...
মেঘমল্লাৰৰ মেঘগৰ্জনত
আহিল হেঁপাহৰ বৰষুণ এজাক,
ধুৱাই লৈ গ'ল
ধূলিয়াৰি বাট।

উজাই আহিল উশাহৰ সৈতে
বুকুলৈকে...
আপোন মাটিৰ চিনাকি গোঙ্গ।

এতিয়া মই আকঞ্চ নিমজ্জিত
আকাশৰ নীলা,
প্ৰথিৱীৰ সেউজীয়া
আৰু
ঝুতুৰাজ বসন্তৰ সৈতে।

ফাষ্পনাৰ স্তৰক

শ্রী ধনদা চৰীয়া

(১)

বসন্তৰ উলাহত
উছুৰৰ সুৰীয়া সুবাস
পলাশ-শিমলু-মদাৰ উন্মনা
ফাণুৰ আলিংগনত।

(২)

চেনেহৰ চোতালত
বসন্তৰ গীত
আবিৰৰ ৰঙত ঠিকনা লিখি
আকাশৰ সমন্ত নীলা ঢালি
বতাহৰ আঁহে আঁহে ভাঁহি আহে
ৰং বসন্তৰ গীত।

(৩)

পুণিমাৰ জোনাকত বহি
ৰঙেৰে লিখো ঠিকনা
জেতুকাৰ বোলেৰে
হাতত লিখোঁ তোমাৰ নাম
কুঁহিপাতৰ পিঠিত উঠি
বসন্তই জোৰে ফাণুনৰ গান।

(৪)

তোমাৰ বাঁহীৰ সুৰত
ফাণুনী বতাহৰ উলাহত খহে
বাসন্তীৰ দেহত মেৰিয়াই লোৱা
চঞ্চল আঁচলখন।

(৫)

চুকি পোৱা দূৰতে
ওলমাই লিখিছিলোঁ
মোৰ কলিজাখন
দেখিও নিদিলা ৰং ফাণুনৰ।